

Врз основа на член 36 став 1 точка 3 и член 64 став 1 од Статутот на Општина Центар-Скопје („Службен гласник на Општина Центар-Скопје“ бр. 1/06; 12/15; 9/19; 14/19; 1/21 и 11/21), Градоначалникот на Општина Центар-Скопје донесе

РЕШЕНИЕ
за објавување на Програмата на комисијата за еднакви
можности на жените и мажите за 2026 година

Се објавува Програмата на комисијата за еднакви можности на жените и мажите за 2026 година,

што Советот на Општина Центар-Скопје ја донесе на третата седница, одржана на 24.12.2025 година.

Бр. 09-6365/37
24.12.2025 година
Скопје

ГРАДОНАЧАЛНИК
на Општина Центар-Скопје
м-р Горан Герасимовски

Врз основа на член 22 став 1 од Законот за локалната самоуправа („Службен весник на РМ“ бр. 5/02 и „Службен весник на РСМ“ бр.202/24), Законот за еднакви можности на жените и мажите („Службен весник на РМ“ бр. 6/12, 12/14 и 2/15 и „Службен весник на РСМ“ бр. 5/21 и 39/25) и член 26 од Статутот на Општина Центар-Скопје („Службен гласник на Општина Центар-Скопје“ бр. 1/06; 12/15; 9/19; 14/19; 1/21 и 11/21) Советот на Општина Центар-Скопје на третата седница, одржана на 24.12.2025 година, донесе

ПРОГРАМА НА КОМИСИЈАТА ЗА ЕДНАКВИ МОЖНОСТИ НА ЖЕНИТЕ И МАЖИТЕ ЗА 2026 ГОДИНА

Комисијата за еднакви можности на жените и мажите (во натамошниот текст КЕМ), функционира како постојано работно тело на Советот на Општина Центар-Скопје. Комисијата за еднакви можности на жените и мажите е формирана (2009 година) со цел да го промовира родовиот концепт на локално ниво и да го имплементира Законот за еднакви можности на жените и мажите („Службен весник на РМ“ бр. 6/12).

Општа цел

КЕМ се залага за креирање на локални политики и зголемување на свеста кај граѓаните за воспоставување на родово сензитивните политики за еднакви можности на жените и мажите во политичката, економската, социјалната, образовната, здравствената и во други области од општествениот живот.

Креирање на концептот на родово интеграција при креирањето на локалните политики, подигнување на свеста на граѓаните за родово сензитивните политики преку кои се зголемува еднаквоста на жените и мажите. Создавање институционални услови за промоција и развивање на правата на жените, еднакви можности на жените и мажите во сите области на секојдневното живеење на локално ниво.

Задачи

Вклучување на родовите перспективи во главните текови, односно интегрирање на родовата перспектива во секоја фаза на процесот на градење, донесување, спроведување, следење и евалуација на политики, при што се има предвид промовирањето и унапредувањето на еднаквоста меѓу жените и мажите.

Инклузија на родовата перспектива во процесот на проценување на импликациите за жените и мажите во секоја планирана акција, вклучително и законската легислатива, политиките и програмите, во секоја област и на сите нивоа.

Припадниците на двата пола да станат интегрален дел од дизајнот, имплементацијата, мониторингот и евалуацијата на политиките и на програмите на сите политички, образовни, економски и социјални сфери на локално ниво.

Форми и облици за реализација на активностите

- Организирање работилници, трибини состаноци и обуки за определени прашања;
- Печатење на информативни флаери;
- Информирање на граѓаните.

Области на дејствување на КЕМ во 2026 година

- ❖ Организирање работилници за родители на деца кои манифестираат насилно или токсично однесување, со акцент на улогата на семејството во превенцијата;
- ❖ Организирање едукативни трибини и работилници за препознавање на семејното насилство и неговите форми;
- ❖ Обука за финансиска писменост на жените;
- ❖ Поддршка на згрижувачки семејства и на еднородителски семејства;
- ❖ Одржување на состаноци со интерсекторска комисија со менторот од UN WOMEN.

I. Организирање работилници за родители на деца кои манифестираат насилно или токсично однесување, со акцент на улогата на семејството во превенцијата

Насилството меѓу врсници не се манифестира исклучиво преку видливи форми како физичко или директно вербално насилство, туку сè почесто се јавува и преку скриени и тешко препознатливи форми на однесување, меѓу кои значајно место заземаат токсичните врски меѓу врсниците, особено во периодот на адолесценција. Токсичните врски се карактеризираат со контрола, манипулација, емоционално уценување, понижување, изолација од врсници, љубомора и нарушување на личните граници. Овие форми на однесување често не се препознаваат како насилство, ниту од страна на адолесцентите, ниту од страна на родителите и наставниот кадар, што придонесува кон нивна долготрајност и нормализација. Според достапни истражувања и анализи во областа на младинските односи, помеѓу 35% и 45% од адолесцентите изјавуваат дека биле дел од врска или пријателство во кое се чувствувале контролирано, понижено или емоционално повредено, додека значителен дел од нив ваквите односи не ги перципираат како форма на насилство. Дополнително, над 60% од младите наведуваат дека немаат доволно информации за тоа како да препознаат токсична врска и како соодветно да реагираат. Токсичните врски меѓу врсниците имаат сериозно влијание врз менталното здравје, самовербата и емоционалниот развој на младите, а во одредени случаи претставуваат вовед во подоцнежни форми на семејно и партнерско насилство. Истражувањата укажуваат дека адолесцентите кои биле изложени на токсични врски имаат до 40% поголем ризик за повторување на вакви модели на однесување во возрасниот живот, како жртви или како сторители.

Поради наведеното, од особено значење е во рамки на превентивните активности за насилство меѓу врсници да се вклучи и систематска едукација за препознавање на токсични односи, развивање здрави модели на комуникација, поставување лични граници и поттикнување на меѓусебна почит и еднаквост меѓу младите. Превентивните програми кои го опфаќаат овој аспект покажуваат дека е можно намалување на толерирањето на насилни и токсични модели на однесување за 25–30%.

II. Организирање едукативни трибини и работилници за препознавање на семејното насилство и неговите форми

Семејното насилство претставува сериозно кршење на човековите права и значаен социјален и јавно-здравствен проблем кој директно влијае врз благосостојбата на поединците и семејствата, како и врз целокупната заедница. Истражувањата и официјалните податоци укажуваат дека значителен број случаи на семејно насилство остануваат непријавени, при што најчести жртви се жените и децата.

Недоволната информираност за тоа што претставува семејно насилство, кои се неговите форми (психолошко, физичко, економско и сексуално насилство), како и кои се механизмите за заштита и институционална поддршка, придонесува кон негово продолжување и повторување. Анализите покажуваат дека над 50% од жртвите не ги користат постојните механизми за заштита поради страв, срам или непознавање на постапките.

Едукативните и превентивните активности на локално ниво имаат клучна улога во подигање на јавната свест, охрабрување на пријавувањето и навремено насочување на жртвите кон соодветни институции и служби. Со систематска едукација и информирање, можно е да се постигне зголемување на информираноста за механизмите за заштита за најмалку 30%, како и подобрување на меѓуинституционалната соработка во заедницата

III. Обука за финансиска писменост на жените

Развој на женското претприемништво во голема мера зависи од финансиската писменост, а сето тоа води кон економска независност. Општина Центар-Скопје има цел економско јакнење на жените преку создавање поволна бизнис-клима и обезбедување поддршка за развој на нивниот претприемачки потенцијал.

IV. Поддршка на згрижувачки семејства

Во Општина Центар – Скопје постојат семејства кои згрижуваат деца-штитеници од Заводот во Демир Капија и деца без родители. Меѓу нив има и деца со посебни потреби. Тие се со отежнато движење или воопшто не можат да се движат и истите користат пелени и други посебни средства за нормално функционирање. Токму затоа Општината ќе им излезе во пресрет со помош на дел од нивните потреби: со обезбедување на продукти (облека, обувки, средства за хигиена и друго).

V. Состаноци на интерсекторска комисија со менторот од UN WOMEN

Во партнерство со UN WOMEN, KEM планирани состаноци и обуки за родово буџетирање и родово поделени статистички податоци со интерсекторската група и со советниците (да се организира обука надвор од општината со ручек).

При изготвувањето на програмите и годишните извештаји на секторите, членовите на интерсекторската група ќе бидат обучени да ги вметнат родовите статистички податоци во истите.

АКЦИОНЕН ПЛАН

за работа на Комисијата за еднакви можности на жените и мажите - KEM за 2026 година

Општина

Општина Центар-Скопје го зафаќа строгото централно подрачје на градот Скопје. Всушност, таа е седиште на најголем број установи што имаат административен, политички, образовен, културен и трговски карактер, но и на станбен дел што е најгусто населен во цела земја. Овде се наоѓаат: Собранието и Владата на Република Македонија со најголемиот број министерства, Собранието на Град Скопје, дел од Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“, Народната и универзитетска библиотека „Св. Климент Охридски“, црквата „Св. Спас“, старата скопска тврдина Кале, Градскиот трговски центар, Градскиот парк итн.

Општината се протега на 8 км². Се наоѓа на просечна надморска висина од 320 м.

Според пописот на населението од 2021 година, вкупниот број жители изнесува 43.893

Според полот, 20.389 или 46,8% се машки, а 23.504 или 53,2% се женски.

Во однос на националната структура, 33.731 лица или 76,8% се Македонци, 2.037 лица или 4,6% се Срби 1.100 лица или 2,5% се Албанци, 548 лица или 1,2% се Турци, 622 лица или 1,4% се Роми, 459 лица или 1% се Власи, , 108 лица или 0,2% се Бошњаци и 1.099 лица или 2,5% се други.(податоците се од последниот попис од 2021 година)

Општинската администрација има вкупно вработени:

- 110 редовно вработени плус Градоначалник и секретар

Жени редовно вработени-71 и

Мажи редовно вработени-41

- 26 лица отстапени преку приватна агенција за вработување.

Жени АПВ-15 и

Мажи АПВ-9

Претседавач на Советот на Општината е жена.

Општината има осум основни училишта. Вкупен број на запишани ученици 4.881.

Вработени во училиштата: 462 (406 жени и 56 мажи) и директорки 7 и 1 директор.

Во Општината има три детски градинки со повеќе клонови каде што се згрижени вкупно 2170 деца (1118 момчиња и 1052 девојчиња) од кои само едно дете од ЈУДГ ОЦ 13 Ноември во социјален ризик.

ЈП „Паркинзи“ на Општина Центар-Скопје има вработени 132 од кои 39 жени и 93 мажи вработени преку АПВ 66, жени 10 и 56 мажи.

Вовед

Со одлука на Советот на Општина Центар-Скопје се именувани се 5 членови на КЕМ од ново избраните членови на Советот на Општина Центар-Скопје во мандатниот период 2025-2028 година.

Координаторот и заменик координаторот за еднакви можности на жените и мажите секоја година изготвуваат Програма, Акциски план за наредна година, и годишен извештај за претходната година.

Приоритетни области на работа

- Организирање работилници за родители на деца кои манифестираат насилно или токсично однесување, со акцент на улогата на семејството во превенцијата;
- Организирање едукативни трибини и работилници за препознавање на семејното насилство и неговите форми;
- Одржување состаноци со интерсекторска група со ментор на UN WOMEN;
- Поддршка на згрижувачки семејства;

Дефинирање на целите

Општа цел

- Воспоставување на еднакви можности на жените и мажите во политичката, економската, социјалната, образовната, културната, здравствената, граѓанската и во која било друга област од општествениот живот.

- Воспоставувањето на еднакви можности е грижа на целото општество, односно на сите субјекти на јавниот и на приватниот сектор што претставува отстранување на пречките и создавање услови за остварување на целосна еднаквост меѓу жените и мажите.

Посебни цели

- да промовира и да поддржува пристап што води сметка за родовата димензија и за чувствителноста во процесот на донесување одлуки;
- да влијае врз прогресот на родовата еднаквост и антидискриминацијата во локалната заедница и пошироко;
- да ги поттикнува еднаквите можности на жените и мажите за учество на жената во јавниот и во политичкиот живот на заедницата, како значаен аспект за развој на граѓанското општество;
- да создава институционални услови за промоција и за развивање на правата на жените и на човековите права, како и нивно вклучување во активностите за развој на заедницата во сите сфери од општествениот живот.

Задачи

Вклучување на родовата перспектива во процесот на проценување на импликациите за жените и мажите во секоја планирана акција, вклучително и легислативата, политиките и програмите, во секоја област и на сите нивоа.

Лицата од двата пола да станат интегрален дел од дизајнот, имплементацијата, мониторингот и евалуацијата на политиките и на програмите на сите политички, економски и социјални сфери на локалното живеење.

Активности

КЕМ и координаторот и заменик координаторот со вклучување на експерти и специјалисти од области за кои се предвидуваат активностите планираат во текот на 2026 година да ги преземат следниве активности: организирање на обуки, информирање на граѓаните и промовирање преку електронските медиумите на сите активности што ќе се преземат.

Активностите ќе се реализираат Носители: Локалната самоуправа, координаторот и заменик координаторот, КЕМ во соработка со соодветни институции што работат на таа проблематика.

Општина Центар-Скопје треба да обезбеди средства за реализација на горенаведените активности и да ги предвиди во Буџетот на Општината за 2026 година.

Табела со цели, задачи и показатели

Цел I: Организирање работилници за родители на деца кои манифестираат насилно или токсично однесување, со акцент на улогата на семејството во превенцијата

ПРОБЛЕМ	ЦЕЛИ	ЗАДАЧИ	ПОКАЗАТЕЛИ
Присутност на различни форми на физичко, психолошко и социјално насилство меѓу учениците во основните училишта	Класни раководители / психолошко-педагошката служба во основните училишта	Организирање работилници за родители на деца кои манифестираат насилно или токсично однесување	Справување и намалување на насилството

Средствата за реализација на оваа цел изнесуваат 100.000.00 денари.

ЦЕЛ II Организирање едукативни трибини и работилници за препознавање на семејното насилство и неговите форми

ПРОБЛЕМ	ЦЕЛИ	ЗАДАЧИ	ПОКАЗАТЕЛИ
Семејното насилство претставува сериозно кршење на човековите права и значаен социјален и јавно-здравствен проблем кој директно влијае врз благосостојбата на поединците и семејствата	Превенција и едукација за семејно насилство и неговите форми	Организирање едукативни трибини и работилници за препознавање на семејното насилство и неговите форми	Справување и намалување на насилството

Средствата за реализација на оваа цел изнесуваат 100.000.00 денари.

Цел III: Обука за финансиска писменост на жените

ПРОБЛЕМ	ЦЕЛИ	ЗАДАЧИ	ПОКАЗАТЕЛИ
Мал број жени претприемачи	Мотивација на жените за тие да дејствуваат во бизнис-секторот и како да се создадат нови и посигурни работни места	Поттикнување на претприемачкиот дух кај жените	Основни идеи и начини како да се почне сопствен бизнис

Средствата за реализација на оваа цел изнесуваат 90.000.00 денари.

Цел IV: Поддршка на згрижувачки семејства;

ПРОБЛЕМ	ЦЕЛИ	ЗАДАЧИ	ПОКАЗАТЕЛИ
Потреба за поддршка на згрижувачките семејства	Згрижувачки семејства и еднородителските семејства да добијат материјална поддршка за децата	Да се обезбедат облека,обувки и хигиенски средства за децата	Помош за згрижувачките семејства и на еднородителските семејства

Средствата за реализација на оваа цел изнесуваат 60.000.00 денари

Цел V: Состаноци со интерсекторска комисија со менторот на UN WOMEN

ПРОБЛЕМ	ЦЕЛИ	ЗАДАЧИ	ПОКАЗАТЕЛИ
Годишните програми и извештаи немаат родова статистика	Секторите при изготвување на програмите и годишните извештаи да ги имаат родовите показатели	Организирање на обуки состаноци на интерсекторската и советниците од комисија со ментор на UN WOMEN	Програми и годишни извештаи со родови статистики

Оваа цел ќе се реализира без да се издвојат средства од буџетот на Општина Центар-Скопје

Вкупниот буџет за Програмата и Акциониот план на КЕМ за 2026 година изнесува 350.000,00 денари и истиот ќе биде реализиран од Буџетот на Општина Центар-Скопје.

Оваа Програма влегува во сила на денот на објавувањето во „Службен гласник на Општина Центар-Скопје“.

Бр. 08-6365/36
24.12.2025 година
С к о п ј е

Совет на Општина Центар-Скопје
Претседавач
Билјана Филиповска Тодорчевска

